

Principenota: kennis van een vreemde taal als wervings- of bevorderingsvoorwaarde

1 Inleiding

De bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (hierna: SWT) bepalen de ta(a)l(en) waarvan de kennis moet worden bewezen bij een aanwerving of een bevordering in de diensten die vallen onder het toepassingsgebied van de SWT. De kennis van een andere taal dan degene die door de SWT wordt vereist, kan in beginsel niet gesteld worden als een bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde.

In haar adviespraktijk heeft de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) verschillende keren echter ingestemd met de kennis van een of meer andere talen dan die waarin de SWT voorzien, als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde.

Deze nota bespreekt de adviespraktijk van de VCT van de afgelopen tien jaar met betrekking tot deze aangelegenheid.

1 Diensten van de gemeenschaps- en gewestregeringen

A Waalse Regering

I ALGEMEEN

De afgelopen jaren is het in hoofdzaak de minister-president van de Waalse Regering die aan de VCT gevraagd heeft zich uit te spreken of hij de kennis van een andere taal kan voorschrijven als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde bij een specifieke aanwerving of bevordering.

II DIENSTEN VAN DE GEWESTREGERING WAARVAN DE WERKKRING HET GEHELE AMBTSGEBIED VAN HET WAALS GEWEST BESTRIJKT

Overeenkomstig artikel 36, § 1, 2°, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (hierna: GWHI) gebruiken de diensten van de Waalse Regering waarvan de werkring het gehele ambtsgebied van het Waalse Gewest bestrijkt, het Frans als bestuurstaal.¹

Artikel 36, § 3 GWHI bepaalt verder het volgende:

“In de in § 1 genoemde diensten kan niemand tot een ambt of betrekking benoemd of bevorderd worden als hij niet overeenkomstig artikel 15, § 1” SWT “vastgestelde kennis heeft van de bestuurstaal”, *in casu* het Frans.²

¹ Artt. 35 en 36, § 1, 2° gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (GWHI), BS 15 augustus 1980, 9451.

² Art. 36, § 3 GWHI.

De VCT heeft zich in verschillende adviezen uitgesproken over de juridische toelaatbaarheid van de kennis van een andere taal dan het Frans als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde bij aanwervingen of bevorderingen in de diensten van de Waalse Regering waarvan de werkkring het gehele ambtsgebied van het Waalse Gewest bestrijkt.³

Deze andere taal was meestal het Engels⁴, het Nederlands⁵ of het Duits⁶, maar kon zelfs het Italiaans⁷ of het Spaans⁸ zijn. Soms bepaalde de dienst van de Waalse Regering het niveau van de kennis van de betrokken taal niet.⁹ Soms deed ze dit wel en werd het verwachte niveau van de kennis van de taal op verschillende manieren omschreven: de actieve (geschreven en gesproken) kennis¹⁰, de passieve kennis¹¹, de elementaire kennis¹², de voldoende kennis¹³, de zeer goede kennis¹⁴,

Nadat ze de betrokken dienst had gekwalificeerd als een dienst omschreven in artikel 35 GWHI, en had verwezen naar artikel 36, § 1, 2° GWHI of/en artikel 15 SWT, vermeldde de VCT in de meeste adviezen:

Uit artikel 36, § 1, 2° GWHI of/en artikel 15 SWT “volgt dat de kennis van een andere taal dan de bestuurstaal in principe niet als wervingsvoorwaarde kan worden gesteld.”¹⁵ (VCT 04/10/2007, nr. 39.158)

In bepaalde adviezen voegde de VCT er de volgende gedachte aan toe:

“Een uitzondering op die algemene regel is slechts mogelijk wanneer die taalwet er uitdrukkelijk in voorziet.”¹⁶ (VCT 28 oktober 1992, nr. 24.089)

In de recente adviespraktijk van de VCT zijn deze gedachte(s) vervangen door de volgende redenering:

³ VCT 28 oktober 1992, nr. 24.089; VCT 13 oktober 1994, nr. 26.128; VCT 4 juli 1996, nr. 28.036; VCT 7 november 1996, nr. 28.194; VCT 5 juni 2001, nr. 33.391; VCT 21 februari 2002, nr. 34.025; VCT 28 juni 2007, nr. 39.146; VCT 4 oktober 2007, nr. 39.158; VCT 4 oktober 2007, nr. 39.199; VCT 17 januari 2008, nr. 39.257; VCT 30 mei 2008, nr. 40.091; VCT 6 februari 2009, nr. 40.203; VCT 20 maart 2009, nr. 41.011; VCT 15 oktober 2010, nr. 42.141; VCT 25 november 2011, nr. 41.138; VCT 9 december 2011, nr. 43.166; VCT 24 februari 2012, nr. 44.006; VCT 27 april 2012, nr. 44.033; VCT 9 november 2012, nr. 44.100; VCT 4 juli 2014, nr. 46.080; VCT 4 juli 2014, nr. 46.098; VCT 26 februari 2016, nr. 48.038; VCT 1 juli 2016, nr. 48.152; VCT 17 februari 2017, nr. 48.312.

⁴ Voorbeeld: VCT 4 oktober 2007, nr. 39.158.

⁵ Voorbeeld: VCT 7 november 1997, nr. 28.194.

⁶ Voorbeeld: VCT 13 oktober 1994, nr. 26.128.

⁷ Voorbeeld: VCT 4 juli 1996, nr. 28.036.

⁸ Voorbeeld: VCT 4 juli 1996, nr. 28.036.

⁹ Voorbeeld: VCT 9 december 2011, nr. 43.166 (kennis van het Nederlands).

¹⁰ Voorbeeld: VCT 28 juni 2007, nr. 39.146 (actieve (geschreven en gesproken) kennis van de Engelse taal).

¹¹ Voorbeeld: VCT oktober 2007, nr. 39.199 (passieve kennis van het Engels (gesproken en geschreven)).

¹² Voorbeeld: VCT 21 februari 2002, nr. 34.025 (elementaire kennis van het Engels).

¹³ Voorbeeld: VCT 28 oktober 1992, nr. 24.089 (voldoende kennis van het Engels).

¹⁴ Voorbeeld: VCT 1 juli 2016, nr. 48.153 (zeer goede kennis van het Engels en het Nederlands).

¹⁵ VCT 28 oktober 1992, nr. 24.089; VCT 13 oktober 1994, nr. 26.128; VCT 4 juli 1996, nr. 28.036; VCT 7 november 1996, nr. 28.194; VCT 5 juni 2001, nr. 33.391; VCT 21 februari 2002, nr. 34.025; VCT 28 juni 2007, nr. 39.146; VCT 4 oktober 2007, nr. 39.158; VCT 4 oktober 2007, nr. 39.199; VCT 17 januari 2008, nr. 39.257; VCT 30 mei 2008, nr. 40.091; VCT 6 februari 2009, nr. 40.203; VCT 20 maart 2009, nr. 41.011; VCT 15 oktober 2010, nr. 42.141; VCT 25 november 2011, nr. 41.138; VCT 9 december 2011, nr. 43.166; VCT 24 februari 2012, nr. 44.006; VCT 9 november 2012, nr. 44.100; VCT 4 juli 2014, nr. 46.080; VCT 4 juli 2014, nr. 46.098.

¹⁶ VCT 26 oktober 1992, nr. 24.089; VCT 4 oktober 2007, nr. 39.199; VCT 17 januari 2008, nr. 39.257; VCT 30 mei 2008, nr. 40.091; VCT 6 februari 2009, nr. 40.203; VCT 20 maart 2009, nr. 41.011; VCT 15 oktober 2010, nr. 42.141; VCT 24 februari 2012, nr. 44.008; VCT 9 november 2012, nr. 44.100.

“Uit deze bepalingen volgt dat de kennisvereiste van een andere taal dan de bestuurstaal strijdig is met de SWT en dan ook niet als aanwervingsvoorwaarde gesteld kan worden.” (VCT 26 februari 2016, nr. 48.038)¹⁷

Na deze zienswijze verwees de VCT in al haar adviezen naar haar vaste adviespraktijk. Ze deed dit in hoofdzaak op de volgende wijze:

“De VCT heeft echter verscheidene malen toegestaan dat de kennis van één of meerdere talen waarin niet voorzien is door de SWT, in bijzondere gevallen vereist zou kunnen worden bij aanwervingen en bevorderingen, en dit om functionele redenen eigen aan de behoeften van bepaalde betrekkingen. Bij ieder geval dient echter vooraf het advies van de VCT gevraagd te worden.” (VCT 24 februari 2012, nr. 44.006)

In bepaalde adviezen heeft de VCT gesteld dat de kennis van één of meer andere talen niet vereist kan worden om “functionele redenen die eigen zijn aan de behoeften van een betrekking”, maar om

- “functionele redenen eigen aan noodwendigheden van bepaalde betrekkingen;”¹⁸ (VCT 28 juni 2007, nr. 39.146)
- “functionele redenen die eigen zijn aan de noodwendigheden van sommige betrekkingen;”¹⁹ (VCT 25 november 2011, nr. 43.138)
- “redenen die inherent zijn aan het ambt.”²⁰ (VCT 4 juli 1996, nr. 28.063)
- “functionele redenen die eigen zijn aan bepaalde betrekkingen;”²¹ (VCT 28 oktober 1992, nr. 24.089)
- “functionele redenen inherent aan de behoeften van sommige betrekkingen.”²² (VCT 13 oktober 1994, nr. 26.128)

In haar meeste recente adviespraktijk sluit de VCT haar advies af met een beschikking bestaande uit de volgende formule:

“Rekening houdend met deze vaste rechtspraak en met de motiveringen en rechtvaardigingen die aantonen dat de kennis van” de betrokken ta(a)l(en) (waarvan de VCT al dan niet het niveau nader omschrijft in haar beschikking) “onontbeerlijk is voor de normale uitoefening van de betrokken betrekkingen, verklaart de VCT zich akkoord wat de aanwerving van personeelsleden betreft.”²³ (VCT 27 april 2012, nr. 44.033)

In haar adviezen nr. 48.152 en nr. 48.157 van 1 juli 2016 specificeert de VCT deze redenering met de vermelding dat zij akkoord gaat met de aanwerving van iemand “die in staat is de

¹⁷ VCT 27 april 2012, nr. 44.033; VCT 26 februari 2016, nr. 48.038; VCT 1 juli 2016, nr. 48.152; VCT 1 juli 2016, nr. 48.157.

¹⁸ VCT 28 juli 2007, nr. 39.146; VCT 9 oktober 2007, nr. 39.199.

¹⁹ VCT november 2011, nr. 43.166.

²⁰ VCT 4 juli 1996, nr. 28.036; VCT 7 november 1996, nr. 28.194.

²¹ VCT 28 oktober 1992, nr. 24.089.

²² VCT 13 oktober 1994, nr. 26.126.

²³ VCT 24 februari 2012, nr. 44.033; VCT 4 juli 2014, nr. 46.080; VCT 4 juli 2014, nr. 46.098; VCT 26 februari 2016, nr. 48.038; VCT 17 februari 2017, nr. 48.321.

betrokken t(a)al(en) (mondeling en schriftelijk) te begrijpen, alsook om zich in deze ta(a)l(en) mondeling uit te drukken”²⁴. (VCT 1 juli 2016, nr. 48.152)

Andere formules die de VCT in haar adviespraktijk als beschikking heeft gebruikt zijn:

- “Gelet op die rechtspraak en rekening houdend met de verantwoording m.b.t. het hier onderzocht geval werd gegeven, is de VCT van oordeel dat een mondeling en schriftelijk examen over een aan de aard van de functie aangepaste kennis” van de betrokken taal “mag worden afgenomen in het raam van het examen voor de werving” van de betrokken functie.²⁵ (VCT 28 oktober 1992, nr. 24.089)
- “Rekening houdend met de beschrijving van de betrekking in uw vraag om advies, neemt de VCT aan dat de kennis” van de betrokken taal “noodzakelijk is voor de normale uitoefening van” de betrokken betrekking. “Zij is van oordeel dat een (...) examendeel over de aan de functie aangepaste kennis van” de betrokken taal “kan ingevoegd worden in het wervingsexamen (...)”²⁶ (VCT 13 oktober 1994, nr. 26.128)
- “In het geval van de zeven betrekkingen die ons bezighouden blijkt uit hun beschrijving dat de kennis van één of meer vreemde talen onontbeerlijk is voor de uitoefening van het ambt. De VCT gaat derhalve akkoord met de werving, voor de bewuste betrekking, van ambtenaren die één of meer andere talen dan de bestuurstaal kennen. Die kennis moet evenwel aangepast zijn aan de eisen van de betrokken betrekkingen.”²⁷ (VCT 4 juli 1996, nr. 28.063)
- “Gelet op die rechtspraak en rekening houdend met de verantwoording blijktens welke de vereiste kennis van” de betrokken talen “inherent is aan de normale uitoefening van de voornoemde ambten, is de VCT van oordeel dat de een examendeel betreffende de aan de ambt aangepaste kennis van” de betrokken ta(a)l(en) “mag worden opgenomen in het wervingsexamen voor de betrokken betrekking.”²⁸ (VCT 7 november 1996, nr. 28.194)
- “Gelet op die rechtspraak en rekening houdend met de verantwoording blijktens welke de kennis van de betrokken taal inherent is aan de uitoefening van de betrokken ambten, is de VCT van oordeel dat een examen over de passieve kennis van de” betrokken taal “mag worden vereist voor” de ene betrekking “en dat een examen over de actieve kennis” van dezelfde taal “mag worden vereist voor de” andere betrekking.²⁹ (VCT 5 juli 2001, nr. 33.391)
- “Rekening houdend met deze rechtspraak en met de rechtvaardigingen die aantonen dat de kennis van” de betrokken taal “nodig is voor de gewone uitoefening van de” betrokken betrekking, “verklaart de VCT zich derhalve akkoord met de aanwerving, in deze dienst, van” de persoon die over kennis van de betrokken taal “beschikt. Deze kennis dient echter aangepast te zijn aan de noodwendigheden van de uitgeoefende functie.”³⁰ (VCT 28 juli 2007, nr. 39.146)

²⁴ VCT 1 juli 2016, nr. 48.152; VCT 1 juli 2016, nr. 48.157.

²⁵ VCT 28 oktober 1992, nr. 24.089.

²⁶ VCT 13 oktober 1994, nr. 26.128.

²⁷ VCT 4 juli 1996, nr. 28.036.

²⁸ VCT 7 november 1996, nr. 28.194.

²⁹ VCT 5 juli 2001, nr. 33.391.

³⁰ VCT 28 juli 2007, nr. 39.146.

- “Gelet op deze rechtspraak en rekening houdend met de verantwoordingen blijkens welke de kennis van” de betrokken ta(a)l(en) “onontbeerlijk is voor de uitoefening van de betrokken functie, gaat de VCT akkoord met de aanwerving van iemand met kennis van” de betrokken ta(a)l(en), “aangepast aan de noodwendigheden van de betrekking.”³¹ (VCT 4 oktober 2007, nr. 39.158)
- “Rekening houdend met deze rechtspraak en met feit dat de (actieve of passieve) kennis van” de betrokken ta(a)l(en) “inherent is/zijn aan de professionele kennis die vereist is voor” de betrokken betrekkingen, “is de VCT van oordeel dat een examendeel aangaande een aan de betrekking aangepaste kennis van” de betrokken ta(a)l(en) “in het betreffende wervingsexamen mag worden ingelast.”³² (VCT 30 mei 2008, nr. 40.091)
- “Rekening houdend met deze rechtspraak en de aangegeven rechtvaardigingen, verklaart de VCT zich akkoord met” de aanwervingen van een personeelslid met een actieve kennis van de betrokken ta(a)l(en), “aangezien zijn kennis aangepast moet zijn aan de werkelijke uitgevoerde functie.”³³ (VCT 17 januari 2008, nr. 39.257)
- “Rekening houdend met deze rechtspraak en met het feit dat de kennis van de betrokken taal inherent is aan de beroepskennis die vereist is voor de hierboven beschreven betrekking, verklaart de VCT zich, ten aanzien van (...), akkoord voor wat de aanwerving betreft van een ambtenaar met kennis van” de betrokken taal, “aangepast aan de vereisten van de betrekking.”³⁴ (VCT 6 februari 2009, nr. 40.230)
- “Rekening houdend met deze rechtspraak en met het feit dat de kennis van de betrokken talen vereist is voor de hierboven beschreven betrekkingen, verklaart de VCT zich akkoord, wat de aanwerving betreft van een ambtenaar met de kennis van” de betrokken talen, “aangepast aan de vereisten van de betrekking in bovengenoemde dienst.”³⁵ (VCT 15 oktober 2010, nr. 42.141)
- “Gelet op die rechtspraak en in acht genomen dat de kennis van de betrokken ta(a)l(en) inherent is aan de beroepskennis die is vereist voor de” betrekkingen, “stemt de VCT in met de werving van de personen met de kennis van” de betrokken talen.³⁶ (VCT 25 november 2011, nr. 43.138)
- “Rekening houdend met deze rechtspraak, gaat de VCT akkoord aangaande de aanwerving van de betrokken dienst van iemand die over kennis van de betrokken taal beschikt.”³⁷ (VCT 9 december 2011, nr. 43.166)
- “Rekening houdend met deze rechtspraak en met het feit dat de actieve, elementaire, ... kennis” van de betrokken taal “inherent is aan de beroepskennis die vereist is voor de hierboven beschreven betrekking, verklaart de VCT zich, ten aanzien van (...), akkoord voor wat de aanwerving betreft van” een ambtenaar met kennis van de

³¹ VCT 21 februari 2002, nr. 34.025; VCT 4 oktober 2007, nr. 39.158.

³² VCT 4 oktober 2007, nr. 39.199; 30 mei 2008, nr. 40.091.

³³ VCT 17 januari 2008, nr. 39.257.

³⁴ VCT 6 februari 2009, nr. 40.230; 20 maart 2009, nr. 41.011.

³⁵ VCT 15 oktober 2010, nr. 42.141.

³⁶ VCT 25 november 2011, nr. 43.138.

³⁷ VCT 9 december 2011, nr. 43.166.

betrokken taal, “aangepast aan de vereisten van de betrekking.”³⁸ (VCT 24 februari 2012, nr. 44.006)

- “Rekening houdend met deze rechtspraak en met het feit dat de actieve kennis van het Engels inherent is aan de beroepskennis die vereist is voor de betrokken betrekking, verklaart de VCT zich akkoord aangaande de aanwerving, (...) met actieve kennis van” de betrokken taal.”³⁹ (VCT 9 november 2012, nr. 44.100)

Overeenkomstig artikel 36, § 2, eerste lid GWHI zijn de diensten van de Waalse Regering, wat betreft de gemeenten met een speciale taalregeling van hun ambtsgebied, onderworpen aan de taalregeling die de SWT oplegt aan de plaatselijke diensten van die gemeenten.⁴⁰ Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat diensten van de Waalse Regering het Duits moeten gebruiken in hun betrekkingen met Duitstalige particulieren en met de gemeenten van het Duitse taalgebied. Tot slot bepaalt artikel 36, § 3, derde lid GWHI dat de diensten van de Waalse Regering zo moeten georganiseerd worden opdat zij aan deze verplichting kunnen voldoen.⁴¹

In zijn adviezen nr. 48.250 van 21 oktober 2016 en nr. 48.251 van 21 oktober 2016 heeft de VCT het volgende geadviseerd over de (actieve) kennis van het Duits als bijkomende wervingsvoorwaarde:

Uit artikel 36, §§ 2 en 3 GWHI “volgt dat de kennis van de Duitse taal nodig is en kan worden vereist gedurende een aanwerving voor de dienst in de Waalse Regering opdat de dienst de voorwaarden vervult van artikel 36, § 3, derde lid GWHI”.⁴²

III DIENSTEN VAN DE GEWESTREGERING WAARVAN DE WERKKRING NIET HET GEHELE AMBTSGEBIED VAN HET WAALS GEWEST BESTRIJKT

1. Duits - Frans

Overeenkomstig artikel 41, eerste lid GWHI gebruiken de diensten van de Waalse Regering waarvan de werkkring zowel gemeenten van het Franse als van het Duitse taalgebied omvat, het Frans of het Duits als bestuurstaal naargelang hun zetel in het Franse of in het Duitse taalgebied is gevestigd.⁴³

Voor de berichten, mededelingen en formulieren die voor het publiek bestemd zijn, voor de betrekkingen met particulieren en voor het opstellen van akten, getuigschriften, verklaringen, machtigingen en vergunningen, gebruiken deze diensten de taal of talen die terzake zijn opgelegd aan de plaatselijke diensten van hun ambtsgebied.⁴⁴ De diensten moeten zo worden georganiseerd dat zij, zonder enige moeite, aan deze verplichting kunnen voldoen.⁴⁵

Artikel 41, derde lid GWHI bepaalt verder het volgende:

³⁸ VCT 24 februari 2012, nr. 44.006.

³⁹ VCT 9 november 2012, nr. 44.100.

⁴⁰ Art. 36, § 2 GWHI.

⁴¹ Art. 36, § 3, derde lid GWHI.

⁴² VCT 21 oktober 2016, nr. 48.250; VCT 21 oktober 2016, nr. 48.251.

⁴³ Art. 41, eerste lid GWHI.

⁴⁴ Art. 41, tweede lid GWHI.

⁴⁵ Art. 41, laatste lid GWHI.

“In die diensten kan niemand tot een ambt of betrekking benoemd of bevorderd worden als hij niet een overeenkomstig artikel 15, § 1 SWT vastgestelde kennis heeft van de taal van het gebied.”⁴⁶

De VCT heeft enkele verzoeken om advies gekregen waarin zij moest adviseren over de vraag of de dienst met een zetel in het Franse taalgebied of een zetel in het Duitse taalgebied respectievelijk de kennis van het Duits of het Frans als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde mogen stellen.

In haar advies nr. 33.391 van 5 juli 2001 heeft de VCT geadviseerd over de juridische toelaatbaarheid van de actieve kennis van het Duits als wervingsvoorwaarde voor een aanwerving in een dienst van de Waalse regering in de zin van artikel 41 GWHI waarvan de zetel was gelegen in het Frans taalgebied:

“Gelet, evenwel, op de verantwoordelijkheid die de overheid draagt i.v.m. het organiseren van haar diensten op een manier dat gelijk wie in zijn eigen taal kan te woord gestaan worden, is de beslissing tot het aanwerven van een personeelslid dat geslaagd is voor een examen over de kennis van het Duits niet strijdig met artikel 41 van de voornoemde gewone wet, aangezien de betrokkene in de uitoefening van zijn ambt omgang heeft met het publiek. De VCT stemt er bijgevolg mee in dat door SELOR een examen wordt ingericht over de kennis van het Duits, aangepast aan de behoeften van het ambt.”⁴⁷

De VCT heeft dezelfde redenering toegepast in haar antwoord op de vraag of de passieve kennis van het Frans als wervingsvoorwaarde kan worden opgelegd voor een aanwerving in een dienst van de Waalse Regering waarvan de zetel was gelegen in het Duitse taalgebied.⁴⁸

In een aantal adviezen werden de boven omschreven vragen door de VCT op dezelfde manier behandeld als de vraag naar de juridische toelaatbaarheid van de kennis van een andere taal dan het Frans als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde bij aanwervingen of bevorderingen in een dienst van de Waalse Regering waarvan de werkring het gehele ambtsgebied van het Waalse Gewest bestrijkt (*supra*).

Zo adviseerde de VCT op 24 januari 2008 onder meer over de mogelijkheid om de kennis van het Frans als bijkomende wervingsvoorwaarde te stellen bij een aanwerving voor een functie in Eupen:

“Aangezien de zetel van Directie in Eupen gevestigd is, kan, overeenkomstig artikel 41 GWHI, de kennis van een andere taal dan het Duits in principe niet vereist worden, waarbij op deze algemene regel enkel een uitzondering kan gemaakt worden wanneer deze expliciet in de wet vermeld is.”

⁴⁶ Art. 41, derde lid GWHI.

⁴⁷ VCT 5 juli 2001, nr. 33.391. Deze redenering wordt ook gebruikt in de adviezen VCT 7 november 1996, nr. 28.194 en VCT 8 januari 2007, nr. 38.294.

⁴⁸ VCT 5 juli 2001, nr. 33.391.

“De VCT heeft echter meerdere malen aanvaard dat de kennis van één of meerdere andere talen dan die waarin is voorzien door de SWT, vereist kon worden in bijzondere gevallen, bij aanwervingen en bevorderingen, om functionele redenen eigen aan de behoeften van bepaalde betrekkingen, waarbij ieder geval echter het voorwerp moet uitmaken van een voorafgaand advies van de VCT.”

“Rekening houdend met deze rechtspraak en met het feit dat de kennis van het Frans inherent is aan de beroepskennis die vereist is voor” betrokken betrekking, verleent de VCT aan de betrokken dienst “haar akkoord aangaande de aanwerving van een personeelslid (...) met kennis van het Frans, aangepast aan de behoeften van de betrekking.”⁴⁹

Ook hier kent de adviespraktijk van de VCT uiteenlopende beschikkingen:

- “Rekening houdend met deze rechtspraak en met het feit dat de kennis van het” Frans/Duits (waarvan de VCT al dan niet het niveau nader omschrijft in haar beschikking) “inherent is aan de beroepskennis die vereist is voor” de betrokken betrekking, “verleent de VCT aan de betrokken dienst haar akkoord aangaande de aanwerving van een personeelslid met een van het” Duits/Frans (waarvan de VCT al dan niet het niveau nader omschrijft in haar beschikking).⁵⁰ (VCT 30 mei 2008, nr. 40.080)
- “Rekening houdend met deze rechtspraak en met het feit dat de actieve kennis van het Duits inherent is aan de vereiste beroepskennis (voor de betrokken betrekking), gaat de VCT akkoord met de aanwerving van een ambtenaar met kennis van het Duits, aangepast aan de vereisten van de betrekking in betrokken dienst.”⁵¹ (VCT 15 mei 2009, nr. 41.051)

Wanneer de werkring van de diensten van de Waalse Regering uitsluitend bestaat uit gemeenten met een speciale taalregeling uit eenzelfde gebied, is de taalregeling die de SWT opleggen aan de plaatselijke diensten, overeenkomstig artikel 38, eerste lid GWHI van toepassing op deze diensten.⁵²

Artikel 38, tweede en derde lid GWHI bepaalt verder:

“In die diensten kan niemand tot een ambt of betrekking benoemd of bevorderd worden als hij niet een overeenkomstig artikel 15, § 1, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, vastgestelde kennis heeft van de taal van het gebied. De diensten worden derwijze georganiseerd dat, zonder enige moeite, kan worden voldaan aan de bepalingen van het eerste lid.”⁵³

⁴⁹ VCT 24 januari 2008, nr. 39.268; VCT 15 oktober 2010, nr. 42.141; VCT 19 oktober 2012, nr. 44.042; VCT 14 september 2012, nr. 44.078; VCT 28 september 2012, nr. 44.089.

⁵⁰ VCT 30 mei 2008, nr. 40.080; VCT 15 mei 2009, nr. 41.051; VCT 24 februari 2002, nr. 44.006; VCT 23 maart 2012, nr. 44.028; VCT 14 september 2012, nr. 44.078.

⁵¹ VCT 15 mei 2009, nr. 41.051.

⁵² Art. 38, eerste lid GWHI.

⁵³ Art. 38, tweede en derde lid GWHI.

In haar advies nr. 39.176 van 20 december 2007 heeft de VCT het volgende geadviseerd over de mogelijkheid om de kennis van het Frans te vereisen als bijkomende wervingsvoorwaarde voor een functie in een dienst in zin van artikel 38 GWHI, gelegen in het Duitse taalgebied:

“Uit de motivering van uw vraag om advies blijkt dat de kennis van het Frans in hoofde van de toekomstige titularis van de vacant verklaarde betrekking onontbeerlijk is. De Vaste Commissie voor Taaltoezicht kan in deze dan ook instemmen met het opleggen van het Frans”.⁵⁴

2. Andere talen dan het Frans en Duits

De VCT heeft zich ook enkele keren uitgesproken of andere talen dan het Frans of het Duits als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde gesteld kunnen worden bij aanwervingen of bevorderingen in diensten van de Waalse Regering waarvan de werkring niet het gehele ambtsgebied van het Waalse Gewest bestrijkt.

Op deze vraag past de VCT dezelfde redenering toe die zij toepast bij de diensten van de Waalse Regering waarvan de werkring het gehele ambtsgebied van het Waalse Gewest bestrijkt (*supra*).

De toepassing van deze redenering hebben tot de volgende beschikkingen geleid:

- “Rekening houdend met deze rechtspraak en met feit dat de kennis van de betrokken taal inherent is aan de beroepskennis die vereist is voor de betrokken betrekking, verklaart de VCT zich, ten aanzien van de betrokken dienst akkoord voor wat de aanwerving betreft van een ambtenaar met kennis van de betrokken taal, aangepast aan de vereisten van de betrekking.”⁵⁵ (VCT 6 februari 2009, nr. 40.230)
- “Rekening houdend met deze rechtspraak en met het feit dat de basiskennis van het Engels inherent is aan de beroepskennis die vereist is voor de hierboven beschreven betrekkingen, verleent de VCT haar akkoord, aangaande de aanwerving, in de bovengenoemde diensten, van personeelsleden met kennis van het Engels, aangepast aan de behoeften van de betrekking.”⁵⁶ (VCT 14 september 2012, nr. 44.077)
- (...) de kennis van het Nederlands en/of het Engels is noodzakelijk voor de normale uitoefening van de functie(...), verleent de VCT derhalve haar akkoord, aangaande de aanwerving van een assistent in deze dienst met kennis (...), aangepast aan de behoeften van de betrekking”.⁵⁷

B Brusselse Hoofdstedelijk Regering

Overeenkomstig artikel 32, § 1, eerste lid, van de wet van 16 juni 1989 “houdende diverse institutionele hervormingen” gebruiken de gecentraliseerde en de gedecentraliseerde diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering het Nederlands en het Frans als bestuurstaal.⁵⁸

⁵⁴ VCT 20 december 2007, nr. 39.176.

⁵⁵ VCT 6 februari 2009, nr. 40.230; VCT 15 mei 2009, nr. 41.051; VCT 3 september 2010, nr. 42.098.

⁵⁶ VCT 14 september 2012, nr. 44.077.

⁵⁷ VCT (FA) 22 januari 1998, nr. 29.330.

⁵⁸ Art. 32, § 1, eerste lid, wet van 16 juni 1989 houdende diverse institutionele instellingen, BS 17 juni 1989, 10.882.

Artikel 32, § 1, tweede lid, van diezelfde wet bepaalt verder:

“In de diensten bedoeld in eerste lid kan niemand tot een ambt of een betrekking worden benoemd of bevorderd tenzij hij Nederlands of Frans kent, welke kennis wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 15, § 1, derde lid” SWT.⁵⁹

Op grond van dezelfde redenering als bij de diensten in zin van artikel 35 GWHI (*supra*) heeft de VCT de kennis van andere talen zoals het Engels (waarvan het niveau al dan is niet gespecificeerd) toegestaan als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde voor aanwervingen en bevorderingen in de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.⁶⁰

Toch zijn er een aantal bijzonderheden op te merken in de adviezen van de VCT betreffende deze bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde voor aanwervingen en bevorderingen in de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering:

- In haar advies nr. 42.058 van 21 mei 2010 heeft de VCT deze redenering zelfs gebruikt om de schriftelijke beheersing van de tweede landstaal toe te laten als bijkomende wervingsvoorwaarde.⁶¹
- In haar adviezen nr. 42.127 van 24 september 2010 en nr. 44.019 van 23 maart 2012 moest de VCT een advies uitbrengen over de mogelijkheid om de schriftelijke kennis van het Engels te vereisen voor de aanwervingen. Naast de goedkeuring van deze eis, heeft de VCT bijkomend geadviseerd: “De VCT meent anderdeels dat er, overeenkomstig de vaste rechtspraak van de VCT, zowel een aan de functie aangepaste geschreven als een gesproken kennis voor deze betrekking vereist is.”⁶² (VCT 24 september 2010, nr. 42.05)
- In haar advies nr. 44.059 van 8 juni 2012 heeft de VCT naast haar goedkeuring van de vereiste van de kennis van het Engels ook vermeldt dat “wat, anderdeels, de kennis van de taal van het land waar de economische attaché zal worden tewerkgesteld, kan de VCT zich niet uitspreken omdat het een kwestie van opportuniteit die de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, in elk geval afzonderlijk moet inschatten.”⁶³

In haar advies nr. 44.115 van 1 maart 2013 adviseerde de VCT over de mogelijkheid om de kennis van de tweede taal op te leggen als bijkomende wervingsvoorwaarde. De VCT gaf hierover het volgende advies:

“Uit artikel 32, § 1, van de wet van 16 juni 1989 houdende diverse institutionele hervormingen, alsook uit hoofdstuk V, afdeling 1, van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT), blijkt dat het personeel van de ministeries van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onderworpen is aan het principe van de eentaligheid van de personeelsleden en van de tweetaligheid van dienst.”

⁵⁹ Art. 32, § 1, tweede lid, wet van 16 juni 1989 houdende diverse institutionele instellingen, *BS* 17 juni 1989, 10.882.

⁶⁰ VCT 12 juni 2009, nr. 41.072; VCT 21 mei 2010, nr. 42.058.

⁶¹ VCT 21 mei 2010, nr. 42.058.

⁶² VCT 24 september 2010, nr. 42.127; VCT 23 maart 2012, nr. 44.019.

⁶³ VCT 8 juni 2012, nr. 44.059.

“Bijgevolg kan geen verplichting tot kennis van de tweede taal worden opgelegd.”

“De VCT heeft echter verscheidene malen toegestaan dat de kennis van één of meerdere talen waarin niet voorzien is door de SWT in bijzondere gevallen vereist zou kunnen worden bij aanwervingen en bevorderingen, en dit omwille van functionele redenen eigen aan de behoeften van bepaalde betrekkingen.”

“Bij ieder geval waarbij de kennis van de tweede landstaal of van een andere taal waarin niet voorzien is door de SWT voorafgaandelijk voor een betrekking vereist wordt, dient het advies van de VCT gevraagd te worden.”

“Verder dient opgemerkt dat er geen onderscheid gemaakt dient te worden tussen een contractuele en een statutaire betrekking (zie R.v.St. van 18 januari 1985, nr. 24.982).”

“Voor de aanwerving van een vertaler Nederlands-Frans dient het advies van de VCT echter niet gevraagd te worden wat de evaluatie van de kennis van de tweede landstaal betreft, aangezien dit de eigenlijke functie van de vertaler inhoudt waarbij de competentie tot het vertalen geëvalueerd wordt. Het gaat in dit geval dan ook niet om het opleggen van de kennis van de andere landstaal.”

“Voor een ander personeelslid dat, gezien zijn betrekking, de tweede landstaal of een andere taal waarin niet voorzien is door de SWT, zou moeten kennen, geldt dit evenwel niet, en is het advies van de VCT wel degelijk vereist.”⁶⁴

C Vlaamse Regering

Overeenkomstig artikel 36, § 1, 1° GWHI gebruiken de diensten van de Vlaamse Regering waarvan de werkring het gehele ambtsgebied van de Vlaamse Regering bestrijkt, het Nederlands als bestuurstaal.⁶⁵

Artikel 36, § 3 GWHI bepaalt verder het volgende:

“In de in § 1 genoemde diensten kan niemand tot een ambt of betrekking benoemd of bevorderd worden als hij niet overeenkomstig artikel 15, § 1” SWT vastgestelde kennis heeft van de bestuurstaal”, *in casu* het Nederlands.⁶⁶

Op basis van deze artikelen is het in principe uitgesloten dat de kennis van een andere taal kan worden vereist.⁶⁷

De Vlaamse Regering heeft in veel mindere mate een advies gevraagd aan de VCT over diens goedkeuring van de kennis van een andere taal als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde.

In haar advies nr. 42.074 van 7 oktober 2010 heeft de VCT zich akkoord verklaard met het testen van de praktische kennis van het Frans en het Engels in de wervingsprocedure voor

⁶⁴ VCT 1 maart 2013, nr. 44.115.

⁶⁵ Art. 35 en 36, § 1, 1° GWHI.

⁶⁶ Art. 36, § 3 GWHI.

⁶⁷ VCT (NA) 7 oktober 2010, nr. 42.074.

onthaalmedewerkers in de uitdrukkelijk vermelde grote administratieve gebouwen van de Vlaamse overheid onder de volgende voorwaarden:

- “via praktisch, concrete vragen wordt nagegaan of een kandidaat-onthaalmedewerker een Franstalige of een Engelstalige bezoeker mondeling in diens taal op een duidelijke en hoffelijke manier wegwijst kan maken (zonder beoordeling van de taalkundige correctheid);”
- “de taalttest geen uitsluitingscriterium in de selectieprocedure is, maar samen met alle andere gevraagde (...) competenties in de uitdrukkelijke beoordeling en het resultaat wordt opgenomen;”
- “de grote administratieve gebouwen van de Vlaamse overheid (...), duidelijk en met de naam wordt aangewezen.”⁶⁸

3 Centrale diensten

Overeenkomstig de SWT “kan de kennis van een andere taal dan het Nederlands of het Frans niet als wervingsvoorwaarde worden gesteld” in centrale diensten. Ook bij deze diensten heeft de VCT meermaals aanvaard “dat de kennis van één of meer talen dan die waarin de taalwetten voorzien, in bijzondere gevallen, kan worden geëist om functionele redenen die eigen zijn aan de behoeften van een betrekking. Elk geval moet echter, vooraf, aan het advies van de VCT worden voorgelegd.”⁶⁹ (VCT 29 oktober 2010, nr. 42.170)

De VCT heeft zich onder meer akkoord verklaard met de kennis van andere talen, omdat zij noodzakelijk is voor de goede werking van de betrokken diensten⁷⁰, (VCT 29 oktober 2010, nr. 42.170) of omdat zij onontbeerlijk is voor de normale uitoefening van de betrekking⁷¹ (VCT 16 oktober 2015, nr. 47.187).

Daarnaast heeft de VCT ook het volgende geadviseerd:

“Rekening houdend met deze rechtspraak en met het feit dat de kennis van het Engels inherent is aan de beroepskennis die vereist is voor de hierboven beschreven betrekking, verklaart de VCT zich akkoord voor wat de aanwerving betreft van de betrokken betrekking met kennis van de betrokken taal, aangepast aan de vereisten van de betrekking in voornoemde dienst.”⁷² (VCT 22 januari 2016, 48.001)

In haar advies nr. 46.077 van 4 juli 2014 moest de VCT een advies geven over de toelating om de actieve en passieve kennis te mogen testen van de andere landstaal en van het Engels. De VCT maakte hier toen een onderscheid tussen de andere landstaal en het Engels.

In verband met de kennis van het Engels paste de VCT hier haar eerder vermelde vaste rechtspraak toe over de toelaatbaarheid van de kennis van een andere taal als bijkomende wervingsvoorwaarde. Over de kennis van de andere landstaal adviseerde de VCT dat “voor

⁶⁸ VCT (NA) 7 oktober 2010, nr. 42.074.

⁶⁹ VCT 24 januari 2008, nr. 39.286; VCT 29 oktober 2010, nr. 42.170; VCT 4 juli 2014, nr. 46.077.

⁷⁰ VCT 29 oktober 2010, nr. 42.170.

⁷¹ VCT 16 oktober 2015, nr. 47.187; VCT 27 januari 2017, nr. 49.001.

⁷² VCT 22 januari 2016, nr. 48.001; VCT 22 januari 2016, nr. 48.002; VCT 5 februari 2016, nr. 48.021.

het Nederlands en het Frans verzoekt de VCT u de draagwijdte van de SWT te respecteren” en werd er benadrukt dat de betrokken vaste rechtspraak niet geldt voor de kennis van de andere taal:

“Voor de aanwerving van personeel, dat in het belang van de dienst, een andere taal dan de landstalen dient te gebruiken (bijvoorbeeld het Engels), heeft de VCT er echter meermaals mee ingestemd dat de kennis van één of meer talen dan die waarin de talen voorzien, in bijzondere gevallen kan worden geëist, en dit om functionele redenen die eigen zijn aan de behoeften van de betrekking. Elk individueel geval moet echter, vooraf, aan het advies van de VCT worden voorgelegd.”⁷³ (VCT 4 juli 2014; nr. 46.077)

Vanaf 2015 heeft de minister van Defensie meerdere keren gevraagd of het mogelijk is om de kennis van het Engels te testen door enkele Engelse documenten aan de selectieproeven toe te voegen.

De VCT heeft op deze vraag haar vaste rechtspraak toegepast en heeft het volgende geadviseerd:

“Rekening houdend met deze vaste rechtspraak en met de motivering die aantoont dat de kennis van het Engels onontbeerlijk is voor de normale uitoefening van de betrekkingen bedoeld in de adviesaanvraag, verklaart de VCT zich akkoord dat bij de aanwerving van het personeel de kennis van het Engels wordt geëist en gepeild door gebruik te maken van Engelstalige documenten, terwijl zowel de vraagstelling als de antwoorden in de taal van de kandidaat gebeuren.”⁷⁴ (VCT 17 februari 2017, nr. 49.027)

4 Plaatselijke en Gewestelijke diensten

A Inleiding

In de afgelopen tien jaar is er geen advies gevraagd aan de VCT over diens goedkeuring van de kennis van een andere taal als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde.

B. Homogene plaatselijke diensten

Artikel 15, § 1, eerste lid SWT bepaalt het volgende:

“In de plaatselijke diensten, die in het Nederlandse, het Franse of het Duitse taalgebied gevestigd zijn, kan niemand tot een ambt of betrekking benoemd of bevorderd worden, indien hij de taal van het gebied niet kent.”⁷⁵

In haar advies nr. 32.055 van 17 februari 2000 moest de Nederlandse afdeling van de VCT oordelen of de Stad Tienen de kennis van het Engels en het Frans kon vereisen voor de

⁷³ VCT 4 juli 2014, nr. 46.077. Zie ook VCT 16 oktober 2015, nr. 47.187; VCT 27 januari 2017, nr. 49.001; VCT 17 februari 2017, nr. 49.027.

⁷⁴ VCT 22 mei 2015, nr. 47.051; VCT 18 september 2013, nr. 47.163; VCT 23 september 2016, nr. 48.187; VCT 21 oktober 2016, nr. 48.255; VCT 17 februari 2017, nr. 49.027.

⁷⁵ Art. 15, § 1, eerste lid SWT.

betrekking van suppoost, en van het Frans voor de betrekking van ambulante suppoost bij de stad Tienen.

De Nederlandse afdeling van de VCT heeft toen het volgende geadviseerd:

“Het wervingsexamen (...) moet in het Nederlands verlopen. De kennis van een andere taal mag hier niet worden getoetst.

“De VCT, Nederlandse afdeling, kan echter wel aanvaarden dat men, gelet op de te begeven functie, van de kandidaten eist dat zij het Engels en/of het Frans, aangepast aan de functie, machtig zijn.”⁷⁶

C *Homogene gewestelijke diensten*

In homogene gewestelijke diensten⁷⁷ kan niemand overeenkomstig artikel 38, § 1 SWT “tot een ambt of betrekking benoemd of bevorderd worden indien hij de taal van het gebied niet kent. De taalkennis wordt vastgesteld volgens de regelen aangeduid in artikel 15, § 1” SWT.⁷⁸

In haar advies nr. 28.083 van 16 april 1996 moest de Nederlands afdeling van de VCT oordelen of de Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij der Provincie Antwerpen (PIDPA), een homogene gewestelijke dienst, een proef over de kennis van het Frans en het Engels kon inlassen in een wervingsexamen.

De Nederlandse afdeling van de VCT heeft toen het volgende gesteld:

“De VCT aanvaardt dat evenwel de kennis van één of meer andere talen dan die van de streek, wordt vereist in bijzondere gevallen en voor redenen die inherent zijn aan de beroepskennis en voor zover die kennis vereist is voor de normale uitoefening van het ambt.”

“Wat betreft de werving van (...) blijkt uit de functieomschrijving dat de kennis” van de betrokken talen onontbeerlijk is “voor de normale uitoefening van desbetreffende ambten.”

“De VCT, Nederlandse afdeling, adviseert derhalve gunstig over het opnemen, in het wervingsexamen, van een test over de kennis van het Engels en het Frans, aangepast aan de behoeften van de uit te oefenen functies.”⁷⁹

D *Niet-homogene gewestelijke diensten*

Artikel 34, § 1 SWT regelt ten eerste de taalregeling van iedere gewestelijke dienst waarvan de werkring gemeenten met een speciale taalregeling of met verschillende regelingen uit het Nederlandse of het Franse taalgebied bestrijkt en waarvan de zetel gevestigd is in het zelfde

⁷⁶ VCT (NA) 17 februari 2000, nr. 32.055.

⁷⁷ Homogene gewestelijke diensten zijn gewestelijke diensten “waarvan de werkring uitsluitend gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlandse of het Franse taalgebied bestrijkt en waarvan de zetel in dat gebied gevestigd” zijn (art. 33 SWT; T. DE PELSMAEKER, L. DERIDDER, F. JUDO, J. PROOT en F. VANDENDRIESSCHE, *Taalgebruik in bestuurszaken*, Brugge, Die Keure, 2004, 63.

⁷⁸ Art. 38, § 1 SWT.

⁷⁹ VCT (NA) 16 april 1996, nr. 28.083.

gebied, en van iedere gewestelijke dienst waarvan de werkring uitsluitend gemeenten uit het Duits taalgebied bestrijkt en waarvan de zetel in dat gebied gevestigd is.⁸⁰

Krachtens artikel 38, § 1 SWT wordt als algemene regel gesteld dat enkel de kennis van de taal van het gebied is vereist.⁸¹ De taalkennis wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 15, § 1 SWT.⁸²

Artikel 36, § 1 SWT regelt ten tweede de taalregeling van iedere gewestelijke dienst waarvan de werkring gemeenten uit verschillende taalgebieden, behalve Brussel-Hoofdstad, bestrijkt en waarvan de zetel niet gevestigd is in een gemeente uit het Malmeyse of in een gemeente uit het Duitse taalgebied.⁸³

Artikel 36, § 2 SWT bepaalt verder het volgende:

“Indien daartoe aanleiding bestaat, bepaalt de Koning, aan de hand van de principes die § 1 beheersen, de taalregeling voor de gewestelijke diensten waarvan de werkring gemeenten van verschillende taalgebieden, behalve Brussel-Hoofdstad, bestrijkt en waarvan de zetel gevestigd is in een gemeente uit het Malmeyse of in het Duitse taalgebied.⁸⁴

De Koning heeft tot nu toe nog geen regeling uitgewerkt voor de gewestelijke diensten waarvan de werkring gemeenten van verschillende taalgebieden, behalve Brussel-Hoofdstad, bestrijkt en waarvan de zetel gevestigd is in een gemeente uit het Malmeyse of in het Duitse taalgebied. Daarom heeft de VCT geadviseerd dat, het bij ontstentenis van zulk een koninklijk besluit, past om voort te gaan op de algemene inrichting van de wet en, desgevallend, op de beginselen van artikel 36, § 1 SWT.⁸⁵

Op grond van artikel 38, § 2 SWT moet het personeel van de diensten in zin van artikel 36, § 1 SWT, en bijgevolg dus ook die in de zin van artikel 36, § 2 SWT, de taal kennen van het gebied waar de zetel gevestigd is.⁸⁶ De SWT geeft hier wel de mogelijkheid aan de overheid om de kennis van een andere landstaal te vereisen bij de aanwerving of de bevordering. Artikel 38, § 2, laatste volzin SWT bepaalt immers dat: “de overheid kan personeel aanstellen dat bovendien één van beide andere talen kent”.⁸⁷

De Raad van State, afdeling wetgeving, had deze volzin voorgesteld in haar advies bij het wetsontwerp “op het gebruik van de talen in bestuurszaken” op grond van de volgende verantwoording:

“Op de” in artikel 36, § 1 “bedoelde diensten rust de verplichting verscheidende talen te gebruiken en toch eist men bij de rekrutering, behoudens voor ambtenaren die

⁸⁰ Art. 34, § 1 SWT .

⁸¹ Art. 38, § 1, eerste lid SWT; VCT 9 juni 1966, nr. 1409.

⁸² Art. 38, § 1, tweede lid SWT.

⁸³ Art. 36, § 1 SWT .

⁸⁴ Art. 36, § 2 SWT.

⁸⁵ VCT 8 februari 1970, nr. 2.313 ; VCT 28 oktober 1992, nr. 19.066; VCT 20 april 2000, nr. 32.173.

⁸⁶ Art. 38, § 2 SWT.

⁸⁷ Art. 38, § 2 SWT.

omgang met het publiek hebben, alleen de kennis van de taal van de zetel. Om hun taak te vervullen, moeten die diensten echter over ambtenaren beschikken die ook nog een andere taal kennen. Uit § 1, 3° blijkt overigens, dat de kandidaten het toelatingsexamen kunnen afleggen in een andere taal dan die van het gebied waar de dienst zetelt. Zelfs voor ambten, zonder omgang met het publiek, zal de dienst dus, naast ambtenaren die alleen de taal van het gebied van de zetel kennen, tweetalige ambtenaren rekruteren, wier toelatingsexamen dan in een andere taal dan die van meergenoemd kan worden afgenomen.”⁸⁸

Artikel 38, § 3 SWT bepaalt tot slot dat de diensten van artikel 34, § 1, 36, § 1, of 36, § 2 SWT zo worden georganiseerd dat het publiek, zonder enige moeite, te woord kan worden gestaan in de talen die deze wet voor de gemeenten uit het ambtsgebied erkent.⁸⁹

Uit artikel 38, § 3 SWT volgt volgens de VCT dat de diensten van artikel 34, § 1, 36 § 1 en 36, § 2 SWT, “volgens hun praktische noodwendigheden, dienen te beschikken over ambtenaren welke een bijzondere taalkennis beschikken, zo niet zouden de woorden “de diensten dienen te worden georganiseerd” van elke betekenis ontbloot zijn.”⁹⁰

Zo moet, volgens een advies van de VCT, het personeel van een gewestelijke dienst gevestigd in een gemeente in het Franse taalgebied het Frans kennen, maar moet tevens, om te voldoen aan de verplichting van artikel 38, § 3 SWT, het personeel van diezelfde dienst dat in contact komt met het publiek uit het Nederlands taalgebied, het Nederlands kennen.⁹¹

Ten einde het publiek te kunnen laten genieten van de rechten gewaarborgd door artikel 38 SWT, kunnen deze diensten bepaalde personeelsleden onderwerpen aan een examen van de kennis van een andere taal.⁹² In haar advies nr. 1409 van 9 juni 1966 heeft de VCT het volgende standpunt verdedigd: “De bevoegde overheid moet zelf oordelen of het nodig is een bijkomende taalkennis te eisen om te voldoen aan de bepalingen van artikel 38, § 3. Dezelfde overheid zal ook moeten oordelen of er een mondelinge en (of) een schriftelijke kennis moet zijn en op welk niveau deze kennis moet liggen.”⁹³

6 Besluit

De SWT bepaalt de taalkennis die iemand moet hebben, voordat hij tot een ambt of betrekking benoemd of bevorderd kan worden. Het is strijdig met de SWT om de kennis van een andere taal dan die waarin de SWT voorzien, te vereisen als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde.

Sommige functies kunnen bezwaarlijk worden uitgeoefend zonder dat de titularis van deze functie een nader te bepalen kennis van een andere taal bezit. Zo is het bijvoorbeeld

⁸⁸ Advies van Raad van State bij wetsontwerp op het gebruik van de talen in bestuurszaken, *Parl.St.* Kamer 1961-62, nr. 331/01, 21-22.

⁸⁹ Art. 38, §3 SWT

⁹⁰ VCT 19 februari 1967, nr. 1701. Zie ook: VCT 22 april 1965, nr. 1.161.

⁹¹ VCT (NA) 12 februari 1965, nr. 1107. Zie ook: VCT 15 december 1966, nr. 1.410.

⁹² VCT 19 februari 1967, nr. 1701.

⁹³ VCT 9 juni 1966, nr. 1409.

onmogelijk om een federale staat, gemeenschap of gewest te vertegenwoordigen in een internationale context zonder een nader te bepalen kennis van die andere taal. Verder zullen bijvoorbeeld bepaalde ambtenaren van een dienst van een gewestregering niet alleen de taal van het taalgebied waarin die zetel van de dienst is gevestigd, moeten kennen, maar ook de andere taal die erkend is in het ambtsgebied van diezelfde dienst. Enkel dan kan er worden voldaan aan de verplichtingen van de SWT en de GWHI. Volgens de SWT en de GWHI zijn deze diensten immers soms verplicht deze andere taal te gebruiken.

De VCT heeft vanaf het begin van haar oprichting een vaste adviespraktijk ontwikkeld waarbij zij in concrete gevallen gunstig heeft geadviseerd over de kennis van één of meerdere talen dan die waarin de SWT voorzien, als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde.⁹⁴

De kennis van een of meer andere talen dan die waarin de SWT voorzien, kan immers uitzonderlijk worden vereist in bijzondere gevallen en om functionele redenen inherent aan de normale uitoefening van sommige ambten.⁹⁵ Hieruit volgt dat, als een functie bezwaarlijk kan worden uitgeoefend zonder de kennis van een andere taal de kennis van deze taal gerechtvaardigd kan worden geacht.⁹⁶ Op grond van deze reden is deze bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde(n) niet strijdig met de SWT, en derhalve heeft de VCT meermaals gunstig geadviseerd over de kennis van zulke taal als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde.⁹⁷

Zoals eerder aangetoond in deze nota, kent de adviespraktijk een verscheidenheid aan motiveringen op grond waarvan de kennis van een andere taal als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde wordt gerechtvaardigd: functionele redenen inherent aan de normale uitoefening van sommige ambten; functionele redenen eigen aan de noodwendigheden van bepaalde betrekkingen; functionele redenen eigen aan de behoeften van bepaalde betrekkingen;

Bijkomend heeft de VCT gesteld dat bij ieder geval overigens het advies voorafgaandelijk moet worden gevraagd aan de VCT.

Op grond van artikel 60, § 1 SWT is de VCT immers belast met het toezicht op de naleving van de SWT, waaronder de taalvereisten bij een aanwerving of bevordering.⁹⁸ Om dit toezicht te kunnen uitvoeren heeft de wetgever de verplichting aan de Ministers gegeven om de Commissie te raadplegen over alle zaken van algemene aard die de toepassing van de SWT betreffen.⁹⁹ Daarnaast heeft de VCT de bevoegdheid gekregen om in betrekking met de

⁹⁴ VCT 13 en 27 januari en 3 februari 1966, nr. 1.324.

⁹⁵ VCT 15 december 1966, nr. 1.343-1.607. Zie ook: VCT 16 november 1967, nr. 1.946; VCT 23 november, nr. 1.965 ; VCT 8 februari 1968, nr. 1.932; VCT 7 maart 1974, nr. 1.840.

⁹⁶ VCT 25 mei 1967, nr. 1990.

⁹⁷ VCT 16 november 1967, nr. 1946; VCT 22 juni 1972, nr. 3.494; VCT 16 mei 1974, nr. 3.682.

⁹⁸ Art. 60, § 1 SWT.

⁹⁹ Art. 61, § 2 SWT.

verantwoordelijke overheden in hun diensten onderzoeken te stellen en zich alle bescheiden en inlichtingen doen mededelen die zij nodig acht voor het onderzoek van de zaken.¹⁰⁰

Aangezien enkel in voormeld situatiebeeld de vereiste van de kennis van een andere taal in overeenstemming is met de SWT, worden de betrokken overheden verzocht om in ieder geval voorafgaandelijk op grond van artikel 61, §§ 2, 3 en 4 SWT een advies te vragen aan de VCT.

In haar adviespraktijk heeft de VCT de kennis van een andere taal niet louter aanvaard op grond van functionele redenen inherent aan de normale uitoefening van het ambt. De VCT heeft ook gunstig geadviseerd over de kennis van een andere taal als bijkomende wervings- en bevorderingsvoorwaarde op grond van de volgende verantwoording:

- bepaalde diensten zijn op grond van de SWT en de GWHI soms verplicht een andere taal te gebruiken dan de bestuurstaal;
- deze diensten moeten volgens de SWT of de GWHI zo worden georganiseerd dat aan deze verplichting kan worden voldaan;
- zulke organisatie is enkel mogelijk indien deze diensten over bepaalde personeelsleden beschikken die de kennis van een andere taal bezitten.

Uit de bespreking van deze adviespraktijk kan er worden vastgesteld dat in de afgelopen tien jaar voornamelijk de Waalse Regering en in mindere mate de Federale Regering en de Regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voorafgaandelijk het advies hebben gevraagd aan de VCT. In deze tien jaar heeft de Vlaamse Regering dit maar één keer gedaan. In sommige vacatures die de Vlaamse Regering publiceert op haar website, wordt nochtans bijvoorbeeld de kennis van het Engels, het Frans of het Duits vereist als bijkomende wervingsvoorwaarde.

7 Beslissing van de VCT van 21 april 2017

1. De VCT heeft besloten, om de eenheid van haar adviespraktijk te verzekeren, voortaan uitsluitend de volgende formulering te hanteren bij de beoordeling van de mogelijkheid om de kennis van een andere taal te gebruiken als bijkomende wervings- en bevorderingsvoorwaarde:

“ (...)

In beginsel kan de kennis van een andere taal dan die voorzien is in de SWT, niet vereist worden als bijkomende wervings- of bevorderingsvoorwaarde. Dit is slechts mogelijk wanneer er voor elk toelatings- en bevorderingsexamen voorafgaandelijk het advies van de VCT wordt ingewonnen.

Uit de motivering in de vraag om advies blijkt dat [de betrokken functie] bezwaarlijk kan worden uitgeoefend zonder de kennis van [de betrokken taal]. De kennis van [de betrokken taal] kan als gevolg in dit concreet geval uitzonderlijk als bijkomende aanwervings- en bevorderingsvoorwaarde worden

¹⁰⁰ Art. 61, §§ 3, eerste lid, en 4, eerste lid SWT .

vereist om functionele redenen inherent aan de normale uitoefening van [de betrokken functie].

Op grond van deze reden geeft de VCT een gunstig advies over de kennis van [de betrokken taal] als bijkomende aanwervings- of bevorderingsvoorwaarde bij de functie omschreven in het advies voor zover deze kennis aangepast is aan de vereisten van de uitgeoefende functie.”

2. Wanneer bij de beoordeling van de aanwerving en/of bevordering voor een dienst van een gemeenschaps- of een gewestregering de betrokken functie uitsluitend gelokaliseerd is in het taalgebied waarvoor deze regering bevoegd is, wordt de beoordeling overeenkomstig artikel 61, § 5 SWT toegewezen aan de betrokken afdeling van de VCT. De voorzitter van de VCT stelt wel de verenigde vergadering in kennis van deze toewijzing, in zoverre deze laatste niet bevoegd zou zijn.

Voor de beoordeling van de aanwerving en/of bevordering voor een dienst van de regering van de Duitstalige Gemeenschap of van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is de verenigde vergadering van de VCT bevoegd.

3. Tot slot acht de VCT zich niet bevoegd om een oordeel te vormen over de bepaling van het niveau van de kennis van de betrokken taal, en/of het karakter van het hiermee overeenstemmende examen.